

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก ในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 25 โรงเรียน ที่จัดตั้งเป็นหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

กลุ่มตัวอย่างประชากร เนื่องจากผู้บริหารมีน้อย จึงทำการวิจัยกับผู้บริหารหมดทุกคน ซึ่งผู้วิจัยสามารถติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนได้จากผู้บริหาร ทั้งหมด 23 คน จากจำนวนจริงทั้งหมด 25 คน สำหรับอาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษา ผู้วิจัยได้คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร

$$\hat{n}_x = \frac{NK^2 \alpha^2}{NE^2 + K^2 \alpha^2}$$

(นิยม ปุราค่า 2517 : 120)

ไคชนาคของกลุ่มตัวอย่าง อาจารย์ประจำกลุ่ม 240 คน และนักศึกษา 450 คน แล้วนำชานาคของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาคำนวณหาจำนวน อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา ในแต่ละโรงเรียน โดยการคิดเทียบตามสัดส่วนของจำนวนอาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษามีอยู่ทั้งหมดกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 25 โรงเรียน เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่สุ่มได้ ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์ประจำกลุ่ม รวมทั้งสิ้น 193 ฉบับ และกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา รวมทั้งสิ้น 382 ฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือแนะนำตัวและขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2529 จนถึงวันที่ 18 มีนาคม 2529 โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSSX ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อคำนวณหาค่าต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ค่าร้อยละ (Percent) สำหรับข้อมูลที่เป็นสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าที (t - test) สำหรับข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก ทุกข้อกระทง และทุกคำถามที่กำหนดในแบบสอบถาม
3. ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา
4. ใช้การทดสอบความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 23 คน เป็นผู้ชายร้อยละ 69.57 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.00 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.20 ส่วนใหญ่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกมากกว่า 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.20 และไม่เคยผ่านการประชุม อบรม และสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 95.70

1.2 อาจารย์ประจำกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 193 คน เป็นผู้หญิงร้อยละ 67.88 มีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.50 มีวุฒิทางการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.10 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 84.50 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเป็นอาจารย์ประจำกลุ่ม 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.50 และไม่เคยติดต่อกับประธานงาน หรือประชุม อบรม และสัมมนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.70

1.3 นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 382 คน เป็นผู้ชาย ร้อยละ 48.42 และเป็นหญิง ร้อยละ 51.58 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 – 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 88.00 เป็นนักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 89.00 เหตุผลที่สำคัญที่สุดในการสมัครเข้าศึกษา คือ ต้องการศึกษาต่อในชั้นที่สูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 78.80

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

2.1 คำนการวางแผนการพบกลุ่ม

2.1.1 ผู้บริหารเห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ประจำกลุ่ม คำนการวางแผนการพบกลุ่ม อยู่ในเกณฑ์มาก และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "การวางแผนการพบกลุ่มมาล่วงหน้า เพื่อกำหนดรูปแบบและกิจกรรมของการพบกลุ่มทุก ๆ ครั้ง" ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.65 อยู่ในเกณฑ์มากที่สุดส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด ได้แก่ "การกำหนดเวลาในการพบกลุ่มตามความต้องการของนักศึกษา" ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.34 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจากการทดสอบค่าที

พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ข้อ 2 คือ "กำหนดเวลาในการพบกลุ่มตามความต้องการของนักศึกษา" ซึ่งพบว่าไม่แตกต่างกัน

2.1.2 อาจารย์ประจำกลุ่มเห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ประจำกลุ่ม ด้านการวางแผนการพบกลุ่ม โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "การวางแผนการพบกลุ่มโดย สอดแทรกกิจกรรม เพื่อให้ศึกษามีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมมากขึ้น" ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.22 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดได้แก่ "กำหนด เวลาในการพบกลุ่ม ตามความต้องการของนักศึกษา" ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.11 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.3 นักศึกษา เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ด้านการวางแผนการพบกลุ่ม โดยส่วนรวม อยู่ในเกณฑ์มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่า ของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "การวางแผนการพบกลุ่ม โดยให้นักศึกษาช่วยเหลือตนเอง ในกิจกรรมให้มากที่สุด" มีค่าเฉลี่ย 3.82 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด ได้แก่ "การวางแผนการพบกลุ่มโดยให้มีค่านาอาชีพมากที่สุด" มีค่าเฉลี่ย 3.02 อยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปาน ปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา

2.2.1 ผู้บริหาร เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "การให้นักศึกษาแก้ปัญหาร่วมกันคิดเป็นกลุ่ม" มีค่า เฉลี่ย 4.47 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ "การใช้ หลักการในการแก้ปัญหากการพบกลุ่มโดยไม่ยึดหลักการใด หลักการหนึ่ง โดยเฉพาะ" มีค่าเฉลี่ย 3.60 อยู่ในเกณฑ์มาก และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่า ระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 อาจารย์ประจำกลุ่ม เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุดได้แก่ "ตั้งใจให้นักศึกษา ใฝ่ใฝ่ใฝ่ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้" มีค่าเฉลี่ย 4.20 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ "แนะนำนักศึกษาได้ในทุกสถานการณ์" มีค่าเฉลี่ย 3.58 อยู่ในเกณฑ์มาก และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.3 นักศึกษา เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "ให้นักศึกษาแก้ปัญหาด้วยตนเอง" มีค่าเฉลี่ย 3.94 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ "แนะนำปัญหาการพบกลุ่มให้นักศึกษาไปแก้ปัญหาเอง" คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.24 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ด้านกระบวนการกลุ่ม

2.3.1 ผู้บริหาร เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ด้านกระบวนการกลุ่ม โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก และพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "สอดแทรกคุณธรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้ในกระบวนการกลุ่ม" มีค่าเฉลี่ย 4.52 อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ "การยืดหยุ่นในการกำหนดเวลาของกิจกรรมการพบกลุ่ม" มีค่าเฉลี่ย 3.73 อยู่ในเกณฑ์มาก และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.2 อาจารย์ประจำกลุ่ม เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ด้านกระบวนการกลุ่ม โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก และ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "การสร้างบรรยากาศเป็นกันเองและสนุกสนาน เพื่อให้กลุ่มสามารถทำงานได้อย่างดี" มีค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในเกณฑ์มาก

ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ "การเป็นผู้นำในทุกสถานการณ์ที่มีกิจกรรมการพบกลุ่ม" มีค่าเฉลี่ย 3.54 อยู่ในเกณฑ์มาก และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ข้อนี้มีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.3 นักศึกษา เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ด้านกระบวนการกลุ่ม โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก และเมื่อพิจารณาารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "การสร้างบรรยากาศ เป็นกันเอง และสนุกสนาน เพื่อให้กลุ่มสามารถทำงานได้อย่างดี" มีค่าเฉลี่ย 4.08 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดได้แก่ "การยืดหยุ่นในการกำหนดเวลาของกิจกรรมการพบกลุ่ม" มีค่าเฉลี่ย 3.42 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ข้อนี้มีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

2.4.1 ผู้บริหาร เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก และเมื่อพิจารณาารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุดได้แก่ "การปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณสมบัติที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีปกติสุข" มีค่าเฉลี่ย 4.47 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ "การจัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อบริการความรู้แก่ชุมชน" มีค่าเฉลี่ย 3.78 อยู่ในเกณฑ์มาก และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ข้อนี้มีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4.2 อาจารย์ประจำกลุ่ม เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก และเมื่อพิจารณาารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "การปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณสมบัติที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีปกติสุข" มีค่าเฉลี่ย 4.05 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดได้แก่ "การเป็นผู้นำชุมชน โดยนำนักศึกษาเข้าไปสำรวจ สภาพปัญหาได้" มีค่าเฉลี่ย 3.31 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ข้อนี้มีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4.3 นักศึกษา เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "การปลุกฝังให้นักศึกษามีคุณสมบัติที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีปกติสุข" มีค่าเฉลี่ย 3.92 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ "เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักศึกษา" มีค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ด้านการประเมินผล

2.5.1 ผู้บริหาร เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ด้านการประเมินผล โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "การประเมินผล โดยเน้นความร่วมมือในกิจกรรมให้สำเร็จ" มีค่าเฉลี่ย 4.21 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ "การประเมินผล โดยอาจารย์ประจำกลุ่ม เป็นผู้กำหนดเวลาเองทั้งหมด" มีค่าเฉลี่ย 3.17 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นข้อที่ว่า "ประเมินผล โดยอาจารย์ประจำกลุ่ม เป็นผู้กำหนดเองทั้งหมด" พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5.2 อาจารย์ประจำกลุ่ม เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มากและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "การประเมินผล โดยเน้นความร่วมมือในกิจกรรมให้สำเร็จ" มีค่าเฉลี่ย 4.02 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ "การประเมินผล โดยอาจารย์ประจำกลุ่ม เป็นผู้กำหนดเองทั้งหมด" มีค่าเฉลี่ย 3.17 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5.3 นักศึกษา เห็นว่าสมรรถภาพของอาจารย์ประจำกลุ่ม โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ "การประเมินผล โดยเน้นความร่วมมือในกิจกรรมให้สำเร็จ" มีค่าเฉลี่ย 3.76 อยู่ในเกณฑ์

มาก ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ "การประเมินผล โดยอาจารย์ประจำกลุ่ม เป็นผู้กำหนดเองทั้งหมด" มีค่าเฉลี่ย 2.89 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจากการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ข้อที่ว่า "ประเมินผล โดยอาจารย์ประจำกลุ่ม เป็นผู้กำหนดเองทั้งหมด" ซึ่งพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

3.1 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก พบว่า มีความคิดเห็นด้านการวางแผนการพบกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe' ปรากฏว่า ค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร และอาจารย์ประจำกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร และนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มอาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

3.2 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก พบว่า มีความคิดเห็นด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe' ปรากฏว่า ค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มอาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน ส่วนค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ประจำกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

3.3 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก พบว่า มีความคิดเห็นด้านการระดมทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 และจากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' ปรากฏว่า ค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าของระดับความคิดเห็น ของกลุ่มอาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าของระดับความคิดเห็น ของกลุ่มผู้บริหาร และอาจารย์ประจำกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

3.4 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก พบว่า มีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe' ปรากฏว่า ค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ประจำกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มผู้บริหาร และนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน ส่วนค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มอาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3.5 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก พบว่า มีความคิดเห็นด้านการศึกษา ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อได้ทดสอบความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยทีละคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe' ปรากฏว่า ค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร และนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มอาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร และอาจารย์ประจำกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลของการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก มีดังนี้ คือ

1. ผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา มีค่าของระดับความคิดเห็นด้วย เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก อยู่ในเกณฑ์มาก เฉพาะในด้านกระบวนการกลุ่ม ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา และด้านการวางแผนการพบกลุ่ม ส่วนด้านการประเมินผล และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน นั้น ผู้บริหาร เห็นว่า ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีความสำคัญมากกว่าด้านการประเมินผล ส่วนกลุ่มอาจารย์ประจำกลุ่มกับนักศึกษา มีความเห็นว่าด้านการประเมินผล มีความสำคัญมากกว่าด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษามีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นด้านกระบวนการกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่า กิจกรรมการพบกลุ่ม มีจุดมุ่งหมายก็เพื่อให้นักศึกษารู้จักการแก้ปัญหาด้วยการใช้กระบวนการกลุ่ม เพราะว่า หน้าที่หลักของอาจารย์ประจำกลุ่ม ก็คือการจัดกิจกรรมในรูปแบบกระบวนการกลุ่มเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 3) และด้วยเหตุผลเช่นนี้ ทางศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก จึงกำหนดหน้าที่ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ข้อที่สำคัญที่สุด คือ จัดกิจกรรมการพบกลุ่มในรูปแบบของกระบวนการกลุ่ม (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก 2528 : 18) นอกจากนั้น ยังมีงานวิจัยที่สอดคล้องกับสมรรถภาพของครู อาจารย์ ทางด้านการศึกษานักเรียน ของ กิลก บุญเรืองรอด และคณะ (2523) อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 56) จากการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มผู้สอนการศึกษานักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการครูที่มีสมรรถภาพที่สำคัญ 7 ด้าน ซึ่งมีสมรรถภาพ ด้านกระบวนการกลุ่มอยู่ด้วย นอกจากนั้นจากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ อาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษาย่างไม่เป็นทางการ พบว่า อาจารย์ประจำกลุ่ม ควรมีมนุษยสัมพันธ์ในการใช้กระบวนการกลุ่ม เพราะกิจกรรมหลักที่จะ

ทำให้การพบกลุ่มสำเร็จจึงวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นั้น อาจารย์ประจำกลุ่มจะต้องมีสมรรถภาพ
ในค่านี้นี้ จึงจะทำให้กลุ่มดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ในค่านการ
ประเมินผลและค่านความสัมพันธ์กับชุมชน นั้น ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ประจำกลุ่ม มีความคิดเห็น
เป็นสมรรถภาพที่พึงประสงค์น้อยกว่าค่านอื่น ๆ ส่วนนักศึกษานั้น ก็มีความคิดเห็นน้อยที่สุดในค่าน
ความสัมพันธ์กับชุมชน เหมือนกับอาจารย์ประจำกลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มผู้บริหารมีความคิดเห็นว่
ค่านการประเมินผล มีค่าระคับความคิดเห็นน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับค่านอื่น ๆ ทั้งนี้ ก็เพราะ
ผู้บริหาร เป็นผู้ที่รู้ภารกิจของอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นอย่างดีเพราะเคยผ่านการอบรม สัมมนา
มาหลายครั้ง และผู้บริหารมีความคาดหวังที่จะให้อาจารย์ประจำกลุ่ม เป็นผู้ที่มีสมรรถภาพในค่าน
การใช้กระบวนการกลุ่ม ในการแก้ปัญหาการพบกลุ่มให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า
ค่านอื่น ๆ ประกอบด้วยการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารในช่วงที่ดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล
อยู่นั้น พอจะสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาออกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกโดยเฉพาะในเขต
กรุงเทพมหานคร นั้น เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ส่วนใหญ่ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนนั้นก็คือ
นักเรียนในภาคปกติ นั่นเอง และการประเมินผลของการพบกลุ่มนั้นหลักสำคัญในการประเมินผล
ก็คือ เวลาที่มาพบกลุ่มของนักศึกษาประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ ของเวลาทั้งหมด ดังนั้น อาจารย์
ประจำกลุ่มควรมีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ในค่านการประเมินผลจึงน้อยกว่าค่านอื่น ๆ และเมื่อมา
พิจารณาถึงหลักของการประเมินผลนั้น ผู้บริหารคิดว่า อาจารย์ประจำกลุ่มไม่ควร เป็นผู้ที่จะประเมิน
ผลเองทั้งหมด ควรที่จะให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินด้วย ซึ่งในการทำงานร่วมกันนี้
สอดคล้องกับหลักของการใช้กระบวนการกลุ่มอยู่แล้ว และอีกประการหนึ่ง ข้อกระทงในแบบ
สอบถาม เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่เน้น ให้มีการประเมิน โดยอาจารย์
ประจำกลุ่ม เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งข้อค้นพบนี้ขัดแย้งกับหลักการ การประเมินผล การศึกษานอกระบบ
โรงเรียน ของ Knowles ที่ว่า การประเมินผล เป็นการทบทวนความต้องการของผู้เรียน
ซึ่งครู และ ผู้เรียนต้องร่วมกันวัดความก้าวหน้าของโปรแกรมการเรียน (อุณา นพคุณ 2527 :
86) ดังนั้น เมื่อผู้บริหาร มีความคิดว่ การที่อาจารย์ประจำกลุ่ม จะประเมินผลแต่เพียงฝ่ายเดียว
นั้น จึงเป็นไปได้ จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ประจำกลุ่มในค่านนี้ น้อยกว่า
ค่านอื่น ๆ ทั้งหมด

ส่วนอาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งค่านี้น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับสมรรถภาพทั้ง 5 ค่านี้อาจเป็นเพราะทั้งอาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สอนอยู่ในระบบโรงเรียน ดังนั้น ประสิทธิภาพเดิม จึงมีแค่การเรียนการสอนในโรงเรียน เท่านั้น ซึ่งยังไม่เคยชินกับบริการชุมชนหรือสำรวจชุมชน จึงยังไม่พร้อมที่จะกำหนดให้อาจารย์ประจำกลุ่ม จะต้องมีความรับผิดชอบต่อชุมชนมากนัก ถึงแม้ภารกิจหลักของโรงเรียนมัธยมศึกษา จะมีการบริการชุมชนอยู่ด้วย ส่วนหนึ่ง แต่การปฏิบัติแล้วยังไม่ไ้ทำ เพราะอาจารย์โรงเรียนมัศึกษามีภารกิจหลักอยู่แล้ว คือการเรียนการสอนนักเรียน ดังนั้น ทำให้มีความคิดเห็นจึงมีน้อยกว่าค่านอื่น ๆ และนักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่ไม่คาดหวังให้อาจารย์ประจำกลุ่ม ไปสำรวจชุมชน เพราะกลุ่มตัวอย่างอยู่ในกรุงเทพมหานคร อาจจะไม่สะดวกในการเข้าไปสัมผัสกับความหลากหลายของสังคม ที่มีการแบ่งชั้นและวุ่นวาย และจากผลการวิจัยของกรมสามัญศึกษา (2525 : 76) เกี่ยวกับการบริการชุมชนของโรงเรียนพบว่า การบริการชุมชนของโรงเรียนยังมีน้อยมาก เนื่องมาจาก การให้โรงเรียนทำหน้าที่บริการชุมชน เป็นนโยบายของกรมสามัญศึกษา ซึ่งเพิ่งจะสนับสนุนให้โรงเรียนถือปฏิบัติ จึงมีขอบข่ายไม่กว้างขวางและโรงเรียนยังไม่พร้อมที่จะให้บริการบริการชุมชน เพราะขาดงบประมาณ อุปกรณ์ และไม่ทราบความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ กลุ่มอาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษา มีระดับความคิดเห็นในค่านี้น้อยที่สุด กว่าค่านอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาค่าการทดสอบระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษา พบว่า ทั้งหมดเห็นด้วยว่าทุกด้านของสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่มมีค่าสูงกว่าระดับความคิดเห็นระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีอาจารย์ประจำกลุ่มมีสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ที่สอบถาม ซึ่งทำให้การดำเนินการพบกลุ่มสำเร็จตามความมุ่งหมายที่วางไว้ และความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรวิธีการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ก็เนื่องมาจากแรงผลักดันจากกลุ่มผู้บริหารอาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา ที่ได้ช่วยกันเสริมสร้างให้หลักการการพบกลุ่มมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบกับการพบกลุ่มนี้ ภาระหน้าที่หลักของอาจารย์ประจำกลุ่มมีสิ่งสำคัญอยู่ในขอบเขตของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งค่อนข้างค้ำบวมมากกว่าค้ำลบ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษา มีค่าของระดับความคิดเห็นเฉลี่ยไม่เท่ากัน ดังนั้น การวิเคราะห์สมรรถภาพที่พึงประสงค์ ควรจะได้พิจารณาถึงระดับความเห็นส่วนใหญ่ ซึ่งแสดงว่า ส่วนใหญ่ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่าสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์

ประจำกลุ่ม จากผลการวิจัยนี้ใช้ได้เหมาะสมกับการพิจารณาให้เป็นสมรรถภาพของอาจารย์ประจำ
กลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกต่อไป

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษาในสมรรถภาพ
ของอาจารย์ประจำกลุ่มในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก
ในด้านการวางแผนการพบกลุ่ม พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด ในเรื่องวางแผนการ
พบกลุ่มมาล่วงหน้า เพื่อกำหนดรูปแบบและกิจกรรมของการพบกลุ่มทุก ๆ ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ
การกำหนดหน้าที่ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 19) ได้กำหนด
ภาระหน้าที่ของอาจารย์ประจำกลุ่มในการทำแผนและสร้างแผนการพบกลุ่ม ประกอบกับผู้บริหาร
ของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ใ้รับการประชุม อบรม สัมมนา
เกี่ยวกับการวางแผนและดำเนินการจัดเป็นประจำ เห็นได้จากในรอบปี พ.ศ.2527 กรมการ
ศึกษานอกโรงเรียนได้จัดประชุม 3 ครั้ง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (จกหมายข่าวกรมการ
ศึกษานอกโรงเรียน 2527 : 8,22) นอกจากนั้นผู้บริหารกับการวางแผนเป็นของคู่กัน เพราะ
การวางแผนเป็นเครื่องมือของนักบริหาร (อุทัย บุญประเสริฐ 2528 : 8) จึงทำให้ผู้บริหาร
เห็นความสำคัญของการวางแผนในการทำงานมาล่วงหน้า ดังกล่าว อาจารย์ประจำกลุ่มมีความ
คิดเห็นว่า ข้อที่มีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ "วางแผนการพบกลุ่มโดยสอดคล้องกิจกรรม
เพื่อให้นักศึกษามีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมมากขึ้น" ซึ่งในค่านี้อาจารย์ประจำ
กลุ่ม มีหน้าที่สอนนักเรียน จึงมีหน้าที่หลักในการปลูกฝัง โดยสอดคล้องกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว
ประกอบกับผลการวิจัยโรงเรียนในภาคกลาง พบว่า โรงเรียนให้บริการ โดยปลูกฝังให้นักศึกษา
ช่วยบำรุงรักษาสถานที่สาธารณะ (กรมสามัญศึกษา 2525 : 73) ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจหลัก
อาจารย์ประจำกลุ่ม มีหน้าที่ที่จะทำได้มากที่สุดอยู่แล้ว คือการอบรม สั่งสอน ส่วนนักศึกษา
มีความคิดเห็นว่า "การวางแผนกิจกรรมโดยให้นักศึกษาช่วยเหลือตนเองในกิจกรรมให้มากที่สุด"
ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการพบกลุ่ม ที่ว่า การพบกลุ่มเป็นกิจกรรมที่มุ่งฝึกให้นักศึกษารู้จักใช้
กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้รู้จักหรือเกิดกระบวนการคิด เพื่อที่จะได้ร่วมกันทำงานเป็นสำคัญ
(ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก, 2528 : 17) และจากการแสดงความคิดเห็น
เพิ่มเติมของนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ประจำกลุ่ม พบว่า การวางแผนการพบกลุ่ม

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของอาจารย์ประจำกลุ่มในด้านการวางแผนการพบกลุ่ม จากค่าของการทดสอบระดับความคิดเห็น พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อของด้านการวางแผนการพบกลุ่ม ยังต่ำกว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร จึงแสดงให้เห็นว่า อาจารย์ประจำกลุ่มมีความคิดเห็นคล้ายในสมรรถภาพทุกข้อ แต่ค่าไม่สูงกว่ากลุ่มผู้บริหารอาจเป็นเพราะว่าความคาดหวังของอาจารย์ประจำกลุ่ม ยังไม่สูงพอที่จะอยู่ในเกณฑ์สูงกว่าผู้บริหาร

ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษา ด้านการวางแผนการพบกลุ่ม จากการทดสอบค่าของระดับความคิดเห็น พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นคล้ายกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่มทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นข้อที่ว่า "วางแผนการพบกลุ่มโดยมีเนื้อหา คำนึงอาชีพมากที่สุด" ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพบกลุ่ม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 8) กำหนดว่า การพบกลุ่มเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นก็เพื่อมุ่งให้นักศึกษาใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อส่งเสริมจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อชุมชน เป็นสำคัญ อีกประการหนึ่ง นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าศึกษาเพื่อมุ่งสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาเป็นสำคัญ จึงไม่ต้องการให้อาจารย์ประจำกลุ่ม มีกิจกรรมการพบกลุ่มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับด้านอาชีพ จึงทำให้นักศึกษา มีความคิดเห็นว่า อาจารย์ประจำกลุ่มไม่จำเป็นมากนักที่จะต้องเป็นผู้วางแผนการพบกลุ่มในด้านอาชีพ จากการวิเคราะห์กิจกรรมในการพบกลุ่มส่วนใหญ่ มักจะเน้นหนักในการร่วมกิจกรรมในรูปกระบวนการกลุ่มของการแก้ปัญหาชุมชน สังคม และเน้นคุณธรรม จริยธรรม เป็นหลัก จึงทำให้ความคิดเห็นของนักศึกษา ออกมาน้อยกว่าระดับปานกลาง (3) ดังกล่าว

1.2 ผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกในด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา พบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นคล้ายมากที่สุดของผู้บริหารและนักศึกษา ก็คือ "ให้นักศึกษาแก้ปัญหาาร่วมกันคิดเป็นกลุ่ม" ส่วนอาจารย์ประจำกลุ่มมีความคิดเห็นคล้ายมากที่สุด คือ "จงใจให้นักศึกษาใช้วิจารณญาณในการคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น" ซึ่งความคิดเห็นของอาจารย์ประจำกลุ่มแตกต่างจากผู้บริหาร และนักศึกษา เพราะอาจารย์ประจำกลุ่ม อาจคิดว่า การแนะแนวที่ใดกระท่าอยู่ นั้น ควรที่จะให้อาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้ชี้แนะให้นักศึกษามากกว่าที่จะให้กลุ่มนักศึกษาร่วมกันคิดเองทั้งหมด เพราะอาจารย์ประจำกลุ่มอาจจะรู้หลักทฤษฎีของการแนะแนวได้ลึกซึ้งกว่าทั้ง 2 กลุ่ม ดังที่ วัชรวิทย์ ทรัพย์มี และ จูรี

วาทกรรม (2528 : 71) ได้วิจัยเกี่ยวกับครูแนะแนวไว้ว่า กลวิธีที่ครูแนะแนวใช้ช่วยนักศึกษาให้สามารถแก้ปัญหาตัวเองไปด้วยดี มีทั้งกลวิธีที่ครูแนะแนวสนใจ ความรู้สึกและเรื่องราวของผู้รับบริการ การสนับสนุนให้รู้จักคิด วิเคราะห์ ตลอดจนพร้อมที่จะแก้ปัญหาของตนเอง ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับ แนวคิดของ เจ เค โนเชียเร (2516) อ้างถึงใน ระหัน แดงจวง (2527 : 15) ได้กล่าวว่า "ครูที่สอนนักศึกษาผู้ใหญ่คือ ผู้นำทาง ซึ่งจะท่องเที่ยวทางร่วมกันไปกับทุกคน ต้องสำนึกว่าเป็นพวกเดียวกัน" ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นสิ่งที่จะจูงใจให้นักศึกษามีความรู้สึกว่า ได้แนวทางในการคิดแก้ปัญหา อย่างมีวิจารณญาณที่ เกิดขึ้นดังกล่าว

ส่วนข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นคว้น้อยที่สุดและความคิดเห็นไม่ตรงกันทั้ง 3 กลุ่มคือผู้บริหาร คิดเห็นว่า "ใช้หลักการในการแก้ปัญหาการพบกลุ่มโดยไม่ยึดหลักการใด หลักการหนึ่งโดยเฉพาะ" อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายในการบริหาร โรงเรียนทั้งหมด จึงมีความคิดว่าต้องให้อาจารย์ประจำกลุ่มใช้หลักการหลาย ๆ อย่าง เพื่อประกอบกับการแนะแนวให้นักศึกษาได้คิดว่าใช้หลักการเดียว ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนกับการแนะแนวที่ว่ากำหนดนโยบาย และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแนะแนวของโรงเรียน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนวโรงเรียน (สวัสดิ์ สุวรรณอักษร 2525 : 25) ซึ่งถ้าวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์ประจำกลุ่มที่ดำเนินการพบกลุ่มส่วนใหญ่เป็น ครู - อาจารย์ที่สอนนักเรียนในภาคปกติอยู่ทั้งหมด และหัวหน้าหน่วย ก็คือผู้บริหาร โรงเรียนในภาคปกติอยู่ ดังนั้นแนวคิดในการแนะแนวจึงไม่แตกต่างกันมากนัก ประจวบกับนักศึกษาของการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ส่วนใหญ่ก็เป็นนักเรียนในภาคปกติอยู่ ผู้บริหาร โรงเรียน จึงมีความคิดให้ใช้หลาย ๆ หลักการประกอบกัน สำหรับข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นคว้น้อยที่สุดของอาจารย์ประจำกลุ่ม คือ "แนะนำนักศึกษาได้ในทุกสถานการณ์" ซึ่งคิดว่าอาจารย์ประจำกลุ่มเองทำได้ไม่มากนัก เพราะการพบกลุ่มมีเฉพาะวันหยุดราชการ ตามปกติอาจารย์ประจำกลุ่ม ก็สอนนักเรียนภาคปกติอยู่แล้ว จากการสัมภาษณ์ พบว่า อาจารย์ประจำกลุ่มส่วนใหญ่ สมัครใจมาเป็น เพราะเห็นว่าอาจจะทำประโยชน์ให้กว้างขวางกว่าการสอนปกติ และตามแนวความคิดเห็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ก็เพื่อให้นักศึกษารู้จักคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง และคิดว่า นักศึกษาจะเอาแนวทางในการพบกลุ่มไปแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง จึงไม่มีความจำเป็นที่จะให้อาจารย์ประจำกลุ่ม ที่จะช่วยเหลือให้นักศึกษาในขณะที่พบกลุ่มได้ตลอดเวลา

ส่วนค่าของระดับความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุดของนักศึกษาก็คือ "แนะแนวปัญหาการพบกลุ่มให้นักศึกษาไปแก้ปัญหามอง" ซึ่งการแนะแนวของอาจารย์ประจำกลุ่มให้นักศึกษาไปแก้ไขปัญหาด้วยตนเองหรือกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะให้กิจกรรมการพบกลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เท่ากับเป็นการให้แนวทางแก่นักศึกษาให้มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง แต่เหตุผลที่นักศึกษาเลือกข้อนี้มากที่สุด เพราะว่า ถ้าอายุของนักศึกษาแล้ว ส่วนใหญ่ ช่วงอายุระหว่าง 15 - 19 ปี และมีสถานภาพเป็นนักเรียนอยู่ด้วย ดังนั้น ความต้องการให้อาจารย์คอยช่วยเหลือแนะนำปรึกษาจึงยังคงมีอยู่ ดังนั้น นักศึกษาจึงคิดว่า ไม่ควรให้อาจารย์ประจำกลุ่ม มอบหมายกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักศึกษาทั้งหมด ควรที่จะให้อาจารย์ประจำกลุ่ม มีส่วนรับผิดชอบในการแนะแนวและร่วมแก้ปัญหาอยู่ด้วย โดยร่วมกับนักศึกษาในการพบกลุ่มอีกประการหนึ่ง กิจกรรมการพบกลุ่มส่วนใหญ่เป็นการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อร่วมกันคิดแก้ปัญหาในชุมชนที่คนอาศัยอยู่ อาจารย์ประจำกลุ่มจึงต้องคอยช่วยเหลือแนะนำให้นักศึกษา ร่วมกันคิดและร่วมกิจกรรมให้ดำเนินการด้วยความเรียบร้อย

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา ในด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา จากค่าของการทดสอบระดับความคิดเห็น พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่า ทุกกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่มในด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา ว่าสมรรถภาพทุกข้อเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะการพบกลุ่มเป็นการแก้ไข้ปัญหาใหม่ ๆ อยู่เสมอ อาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้คอยแก้ไข้ปัญหาให้นักศึกษาอยู่ตลอดเวลาการพบกลุ่ม อีกประการหนึ่ง การพบกลุ่มเป็นการใช้หลักการกระบวนการกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาค้าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่มหรือนักศึกษาแต่ละคนได้ เพราะกระบวนการกลุ่มเป็นการแนะแนวและการแก้ไข้ปัญหา ของอาจารย์ประจำกลุ่ม เป็นของคู่กันแยกกันไม่ออก

1.3 ผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกในค่านกระบวนการกลุ่ม พบว่า ข้อที่มีค่า ของระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ยนมากที่สุด ของผู้บริหารคือ "สอดแทรกคุณธรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้ในกระบวนการกลุ่ม" ซึ่งการสอดแทรกคุณธรรมของกิจกรรมใช้กระบวนการกลุ่มนี้ เท่ากับเป็นการสร้างบรรยากาศของการพบกลุ่มเป็นไปอย่างถูกต้องกระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 1) ก็ได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการพบกลุ่ม ก็เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรมในการพบกลุ่มทุกครั้ง ซึ่งความต้องการของผู้บริหารที่จะให้อาจารย์ประจำ

กลุ่ม มีสมรรถภาพในเรื่องนี้ ก็เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญยิ่ง เพราะคามภาระหน้าที่ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ต้องทำหน้าที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มในรูปของกระบวนการกลุ่มโดย สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม ไว้ในกิจกรรมทุก ๆ กิจกรรม (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก 2528 : 18) และพอสรุปได้ว่า ผู้บริหารกองการให้อาจารย์ประจำกลุ่ม มีความสามารถด้านกระบวนการกลุ่ม มากที่สุดในเรื่องของ การ สอดแทรกคุณธรรมให้แก่ักศึกษา เพราะผู้บริหารได้ตระหนักในความสำคัญของการจัดการ ศึกษาออกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ได้ดีกว่า การพบกลุ่มในรูปกระบวนการกลุ่มนี้เป็นสิ่งจำเป็น และนักศึกษาต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง มากกว่าการพบกลุ่ม ดังนั้น จึงต้องมีสิ่งเหล่านี้เป็นสำคัญ

ส่วนอาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษา มีค่าของระดับความคิดเห็นด้วย มากที่สุด ในด้านกระบวนการกลุ่มคือ "สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง และสนุกสนาน เพื่อให้กลุ่มสามารถ ทำงานได้อย่างดี" ความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่มเหมือนกัน เพราะทั้งอาจารย์ประจำกลุ่ม และ นักศึกษา ต่างก็ร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มในรูปกระบวนการกลุ่มด้วยกันตลอดเวลา ดังนั้น ความรู้สึกของทั้ง 2 กลุ่ม ก็อยากจะให้กลุ่มมีบรรยากาศเป็นกันเอง ดังที่ ทิศนา แชนมณี และคณะ (2526 : 90) ได้ให้หลักการของการใช้กระบวนการกลุ่ม ก็เพื่อ เป็นการเรียนรู้ที่ควรเป็นไป อย่างมีชีวิตชีวา ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรมีบทบาทและมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการ เรียนรู้และการใช้หลักการ สอนในรูปกระบวนการกลุ่มของอาจารย์ นั้น ควรใช้หลักจัดการ เรียนรู้ให้มีบรรยากาศที่เอื้อ อำนวยต่อการจัดกิจกรรม ดังนั้น อาจารย์ต้องมีความเป็นกันเอง ใจกว้าง มีความเป็นมิตร กับผู้เรียน

ข้อที่นำสังเกตของความคิดเห็นของผู้บริหารกับอาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา ถึงความแตกต่างกันในด้านนี้ คือ ผู้บริหารมักมองในแง่ของการ สอดแทรกการวางเนื้อหา ส่วนกลุ่ม อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา มีความคิดเห็นในรูปแบบการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ เพราะเป็นการร่วมกิจกรรมพบกลุ่มตลอดเวลา ดังนั้น อาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษา ก็เคย ผ่านการพบกลุ่มมาแล้ว ต่างก็ทราบกันดีว่า การพบกลุ่มให้ไ้ค้ลนั้นต้องใช้กระบวนการกลุ่มที่เป็น กันเอง เพราะเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีร่วมกัน และให้กลุ่มดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เปาโล แฟร์ ที่ว่า "กระบวนการสอน จะต้องเป็นการสนทนาระหว่าง ครูและผู้เรียน ต้องมีบรรยากาศเป็นกันเอง ไม่บีบบังทางความคิดของนักศึกษา (สุนทร สุนันท์ชัย 2523 : 49) ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของผู้บริหารและนักศึกษา ก็คือ "ยึดหยุ่นใน

การกำหนดเวลา ของกิจกรรมการพบกลุ่ม" แต่ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วน นักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง สาเหตุของความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ประจำกลุ่ม ชั้นนี้ มีน้อยที่สุด ก็เพราะชั้นนี้มีความจำเป็นน้อยที่สุดในจำนวนข้อกระทงที่ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพราะเป็นส่วนย่อยที่ไม่จำเป็นนัก ของสมรรถภาพโดยส่วนรวม แต่ก็ระดับ ความคิดเห็นสูงกว่าระดับปานกลาง ทั้ง 2 กลุ่ม ก็พอเชื่อได้แน่ว่า ยังมีความจำเป็นอยู่เหมือนกัน

ส่วนอาจารย์ประจำกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากผู้บริหาร และนักศึกษา คือ "เป็นผู้นำในทุกสถานการณ์ที่มีกิจกรรมการพบกลุ่ม" สาเหตุที่อาจารย์ประจำกลุ่ม เห็นว่า สมรรถภาพข้อนี้ มีความพึงประสงค์น้อยที่สุดในจำนวนข้อกระทงทั้งหมดก็เพราะ อาจารย์ประจำ กลุ่ม เป็นผู้กระทำหน้าที่ของตนเองว่า การพบกลุ่มนั้น ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมด้วย ทลออก กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของกิจกรรมการพบกลุ่ม คือ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจและ สามารถใช้กระบวนการกลุ่มในการคิดและแสวงหาแนวทาง ในการแก้ปัญหาของชุมชนหรือสังคมได้ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก 2528 : 18) นอกจากนั้น ทิศนา แชนมณี (2526 : 76) ยังได้ให้แนวคิดของอาจารย์ในการใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้กิจกรรมดำเนิน ไปด้วยดีนั้น คนเราจะต้องทำงานโดยเปิดเผยซึ่งกันและกัน ทัศนคติในตัวของคุณคคว่า ทุกคน มีความสำคัญ เท่ากัน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา ด้านกระบวนการกลุ่ม จากค่าของการทดสอบระดับความคิดเห็น พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับ ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เหตุผลที่ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นด้วยนั้น คงได้กล่าว มาแล้วในตอนแรก

และเมื่อพิจารณาถึงระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ ประจำกลุ่ม และ นักศึกษาในด้านการพบกลุ่มแล้ว จากการพิจารณาถึงค่าของการทดสอบระดับความคิดเห็น พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่า ทุกข้อที่ใช้ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ประจำกลุ่มนั้น มีค่าระดับความคิดเห็นโดยอยู่สูงกว่าระดับปานกลางในจำนวนค่าของ ระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ส่วนเหตุผลที่เป็นเช่นนี้ นั้นเหมือนกับที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนแรก

1.4 ผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การ ศึกษานอก โรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

ในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด ของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา คือ "ปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณสมบัติที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างเป็นปกติสุข" ซึ่งการปลูกฝังนี้เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของอาจารย์ประจำกลุ่ม และสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์หลักของการพบกลุ่ม ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 1) ได้กำหนดจุด มุ่งหมายไว้ว่า เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีปกติสุขจากสภาพความเป็นจริง เท่าที่ผู้วิจัยไปสอบถามและสัมภาษณ์อาจารย์ประจำกลุ่ม พบว่า ในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ สถานที่มักจะเป็นสถานที่ประกอบการค้าขายและอาคาร บ้านเรือนแออัด ยากที่จะให้นักศึกษาตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นไปในแนว ทางเกี่ยวกับผลการวิจัยของ กรมสามัญศึกษา กองแผนงาน (2525 : 76) ได้สรุปผลการ วิจัยว่า การบริการชุมชนของโรงเรียนส่วนใหญ่ เป็นงานที่โรงเรียนในโครงการ ม.พ.ช. เมื่อพิจารณาจำนวนโรงเรียนที่ให้บริการมีไม่เกิน ร้อยละ 35.23 ของโรงเรียนทั้งหมด น่าจะ มาจากสาเหตุ 3 ประการ คือ

1. ในระยะแรกโรงเรียนยังไม่พร้อม
2. โรงเรียนยังไม่พร้อมที่จะให้บริการชุมชน
3. ท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ไม่ต้องการรับบริการจากโรงเรียนบางลักษณะเพราะ

สามารถขอรับบริการลักษณะนั้น ๆ จากองค์การ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้อยู่แล้ว นอกจากนั้น อาจารย์ประจำกลุ่มส่วนใหญ่เกือบทั้งหมด เป็นอาจารย์ที่สอนนักเรียนในภาคปกติของโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง ซึ่งมีงานประจำที่ต้องทำอยู่แล้วตลอดทั้งปี จึงไม่มีเวลาพอ หรือสนใจในการบริการและพัฒนาชุมชนเท่าที่ควร ยังอยู่ในกรุงเทพมหานครด้วย ยิ่งทำให้ความ ห้างเหินกันมากยิ่งขึ้น จากประสบการณ์ของอาจารย์ประจำกลุ่มเอง ยังเคยชินอยู่กับการ สอน นักเรียนในภาคปกติอยู่ จึงทำให้ความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม เห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องนี้ ส่วนข้อที่ มีค่าของระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดของทั้งผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา ไม่เป็น ในแนวเดียวกัน จะได้แยกอภิปรายเป็นลำดับ คือ ผู้บริหารมีความเห็นว่า "การจัดกิจกรรม การพบกลุ่ม เพื่อบริการความรู้แก่ชุมชน" ข้อนี้ตรงกันข้ามกับระดับความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม ที่ว่า "ควรให้อาจารย์ประจำกลุ่มปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณสมบัติที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่าง อย่างเป็นปกติสุข" เพราะเห็นว่า อาจารย์ประจำกลุ่มไม่จำเป็นจะต้องจัดกิจกรรมในการบริการชุมชน มากนัก แต่ก็อยู่ในเกณฑ์มาก ข้อนี้ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mark H. Rossman และ Richard L. Banning (1978) อ้างถึงใน สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2528 :

36) เรื่องสมรรถภาพด้านความรู้และด้านทักษะของนักการศึกษาผู้ใหญ่ ได้สรุปผลการวิจัยว่า "สมรรถภาพทางด้านความรู้และทักษะของนักการศึกษาผู้ใหญ่ ที่สำคัญรองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน" เหตุที่ยังไม่ได้จัดทักษะด้านนี้เป็นสมรรถภาพที่สำคัญที่สุดอาจจะเป็นเพราะยังต้องการให้นักการศึกษาผู้ใหญ่มีในสถานศึกษาหรือการเรียนการสอนก่อน ที่จะมองออกไปข้างนอก และประกอบกับผู้บริหารส่วนใหญ่ยังคิดที่จะให้ครู - อาจารย์ ในโรงเรียน ได้ทำการปรับปรุงการเรียนการสอน และปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีแก่นักศึกษาก่อน ที่จะไปให้ความรู้แก่ชุมชน แต่ไม่ใช่ว่าจะไม่ต้องการเสียเลย เพราะค่าระบับความคิดเห็นยังอยู่ในเกณฑ์มาก ทั้งนี้ผู้บริหารต้องการ สมรรถภาพอาจารย์ประจำกลุ่มแบบนี้อยู่ แต่น้อยที่สุดในจำนวนข้อกระทงทั้งหมด

อาจารย์ประจำกลุ่มมีความคิดเห็นว่าในเรื่องการเป็นผู้นำชุมชน โดยนำนักศึกษาเข้าไปสำรวจสภาพปัญหาได้ อยู่ในระบับน้อยที่สุด เพราะคิดว่าอาจารย์ประจำกลุ่ม เป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางและปลูกฝังทัศนคติให้นักศึกษาตระหนักในความรับผิดชอบต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งตรงกับหลักการ และบทบาทของนักการศึกษาผู้ใหญ่ในชุมชน ที่ว่า นักการศึกษาผู้ใหญ่อาจมีบทบาทสำคัญในชุมชน ไม่ว่าจะในนามของหน่วยงาน สถาบัน หรือในฐานะส่วนบุคคลก็ตาม เช่น การช่วยอำนวยความสะดวก หรือจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอนให้แก่ผู้ใหญ่ และชักนำผู้ใหญ่ให้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียน (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิต 2526 : 56) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของนักการศึกษาผู้ใหญ่ ที่ไม่ต้องการเป็นผู้นำนักศึกษา แต่เป็นเพียงเพื่อนร่วมงาน หรือผู้ชี้แนะเท่านั้น ให้ผู้ใหญ่เป็นผู้มีบทบาทและทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง (วัน เกษพิชัย 2527 : 37) แสดงว่า อาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้ที่รับบทบาทของตนเองได้ดี

ส่วนนักศึกษา มีความเห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ข้อที่มีค่าของระบับความคิดเห็นน้อยที่สุดในจำนวนข้อกระทงทั้งหมดของด้านความสัมพันธ์กับชุมชน นั่นก็คือ "การเชิญวิทยากรบุคคลในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักศึกษา" เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการพบกลุ่มเพียงพออยู่แล้ว และกิจกรรมที่จัดขึ้นส่วนใหญ่นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมอยู่แล้ว จึงมีความคิดเห็นด้วยในเรื่อง การที่อาจารย์ประจำกลุ่มจะมีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักศึกษาอยู่ในระบับปานกลาง คือไม่ให้อาจารย์ประจำกลุ่มมีสมรรถภาพในค่านี้นักหรืออย่างน้อยจนเกินไป ประกอบกับระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มในแต่ละครั้งนั้น มีน้อยในขณะที่กิจกรรมในการพบกลุ่มมีอย่างมากมาย จึงไม่อาจที่ได้เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่นักศึกษาได้มากนัก อีกประการหนึ่ง ตาม

อัตราส่วนอาจารย์ประจำกลุ่ม 1 คน ซึ่งต้องรับผิดชอบนักศึกษาจำนวน 40 คน นั้น นับว่าพอสมควรแก่การดูแลการพบกลุ่ม และในบางหน่วยที่จัดการพบกลุ่มได้แก้ปัญหาโดยเพิ่มอาจารย์ประจำกลุ่มขึ้นอีกเป็นการภายใน จึงทำให้อัตราส่วนของอาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษาได้เพิ่มขึ้นบ้าง และได้จัดอาจารย์ประจำกลุ่มหมุนเวียนไปทุกกลุ่ม เพื่อเป็นการให้แนวคิดที่แตกต่างกันออกไป ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้และโลกทัศน์ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาถึงระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษาค้นความสัมพันธ์กับชุมชน จากค่าของการทดสอบระดับความคิดเห็นในแต่ละข้อกระทง สมรรถภาพที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่าทุกข้อที่ตามเพื่อวัดความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่มซึ่งส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นคล้าย ค่อนข้างมากระดับความคิดเห็นปานกลาง แสดงว่าทุกกลุ่มเห็นคล้ายกับสมรรถภาพของอาจารย์ประจำกลุ่มต้องมีการพบกลุ่ม เพราะอาจารย์ประจำกลุ่ม จะต้องรู้จักชุมชนที่มีการพบกลุ่มเป็นอย่างดี ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ก็เป็นส่วนใหญ่อยู่อู่ที่การสำรวจสภาพปัญหาของชุมชน ดังนั้นจะเห็นได้จากจำนวนระยะเวลาของการพบกลุ่มทั้งหมด 48 ชั่วโมง แต่เป็นกิจกรรมบังคับ 15 ชั่วโมง ฉะนั้นเวลาที่เหลืออีก 33 ชั่วโมง ก็จะเป็นกิจกรรมที่มุ่งฝึกให้นักศึกษา นำสภาพปัญหาของชุมชนที่ได้จากการสำรวจมาแล้ว มาอภิปรายและใช้กระบวนการกลุ่มในการที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้น

1.5 ผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกในด้านการประเมินผล พบว่า ข้อที่มีค่าของระดับความคิดเห็นมากที่สุด และเป็นไปในแนวเดียวกันของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา คือ "การประเมินผลโดยเน้นความร่วมมือในกิจกรรมให้สำเร็จ" ซึ่งข้อนี้ปรากฏว่าทุกกลุ่มเห็นคล้ายมากที่สุด เพราะจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษาในช่วงที่เก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ได้ข้อคิดเห็นจากทั้ง 3 กลุ่มว่า อาจารย์ประจำกลุ่มเองไม่คิดจะประเมินผลเองทั้งหมด แต่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมด้วย ดังนั้น การประเมินผลนั้นจึงดูจากการร่วมกิจกรรมในการแก้ปัญหาที่ได้มาจากการสำรวจชุมชน เป็นสำคัญ และจะไ้ทราบความก้าวหน้าของนักศึกษา สามารถบ่งบอกได้ว่า การพบกลุ่มของนักศึกษาได้กระทำกิจกรรมได้สำเร็จไปตามเป้าหมายแล้วหรือยัง ซึ่งจากผลของความคิดเห็นนี้ แสดงให้เห็นว่า ทั้ง 3 กลุ่ม ได้ตระหนักในความสำเร็จของการประเมินผลโดยเน้นความร่วมมือกันในการร่วมกิจกรรมการพบกลุ่ม ซึ่งแนวคิดนี้ เคอร์ท เลวิน (Kurt Lewin)

อ้างถึงใน วัน เศรษฐิชัย (2527 : 39) กล่าวว่า ในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ จึงควรให้สมาชิกของกลุ่ม ได้แสดงบทบาททั้งในด้านการเป็นผู้นำ ผู้ตาม และการแก้ไขข้อขัดแย้ง เพื่อการเสริมสร้างให้นักศึกษาผู้ใหญ่รู้จักวิถีชีวิตการประชาธิปไตย และมนุษยสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและของกลุ่ม ตลอดจนสังคมได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ที่จะต้องมีในการประเมินผลกิจกรรมการพบกลุ่มจึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก

ส่วนผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ในระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดในด้านการประเมินผล ก็คือ "ให้มีการประเมินผล โดยอาจารย์ประจำกลุ่ม เป็นผู้กำหนดเองทั้งหมด" ทั้งนี้ก็เพราะทุกกลุ่มได้ทราบภาระหน้าที่หลักของอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นอย่างดีอยู่แล้วว่า เป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางและดำเนินการ การพบกลุ่ม เพื่อมุ่งฝึกให้นักศึกษาได้รู้จักใช้หลักของกระบวนการกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือสังคมที่ตนอาศัยอยู่ จึงย่อมไม่ต้องการให้อาจารย์ประจำกลุ่ม เป็นผู้ประเมินผลแต่เพียงฝ่ายเดียว ดังที่ปาน กิมปี (ปาน กิมปี 2527 : 23) ได้ให้ข้อคิดในการประเมินผลการพบกลุ่มว่า เป็นการประเมินความก้าวหน้า จะไม่ถือว่าเป็นสิ่งที่สอปลายหรือสอบตก แต่จะเป็นข้อมูลของอาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษาที่จะร่วมกันปรับปรุงนักศึกษา ที่มาพบกลุ่มให้บรรลุสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ให้อยู่ในเกณฑ์ที่พอใจ ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลของการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำกลุ่ม ในระหว่างที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในภาคสนาม นั้น ซึ่งอาจารย์ประจำกลุ่มเองก็ได้ยอมรับในข้อนี้ว่า การประเมินผล นั้น ควรจะต้องให้ทั้ง 2 ฝ่าย ร่วมกันพิจารณาค้นคว้า เพราะอาจารย์ประจำกลุ่ม 1 คน รับผิดชอบนักศึกษา 40 คน นั้น จึงเป็นการดูแลไม่ทั่วถึง จึงต้องให้มีผู้นำกลุ่มคอยเป็นผู้ดำเนินการแทนบ้าง หมุนเวียนกันในกลุ่มให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมกันอยู่แล้ว ดังนั้น การที่ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่าไม่ควรให้อาจารย์ประจำกลุ่มมีสมรรถภาพในการประเมินผลเพียงคนเดียวจึงเป็นการสมเหตุสมผลดังกล่าวแล้ว

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษาในด้านการประเมินผล จากค่าการทดสอบระดับความคิดเห็น พบว่า ทุกข้อมีค่าสูงกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นข้อ 12 คือ "ประเมินผล โดยอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้กำหนดเองทั้งหมด" ซึ่งเฉพาะกลุ่มผู้บริหาร และนักศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เท่านั้น เหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ส่วนเหตุที่อาจารย์ประจำกลุ่มมีความคิดเห็นว่าข้อนี้ มีค่าของระดับความคิดเห็นมากกว่าระดับปานกลาง (3) อย่างมีนัยสำคัญ

ก็เพราะ อาจารย์ประจำกลุ่ม ใ้ค้คาดหวังตนเองยังมีความสำคัญอยู่มากกว่านักศึกษาในการประเมินผล จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการของอาจารย์ประจำกลุ่ม ส่วนใหญ่พบว่า เหตุที่อาจารย์ประจำกลุ่ม มีส่วนในการประเมินผลมากกว่านักศึกษา ก็เพราะคิดว่าส่วนใหญ่ นักศึกษา เหล่านี้ก็มาจากนักเรียนในภาคปกติเป็นส่วนใหญ่ ยังไม่มีประสบการณ์ในการประเมินผลตนเองและกลุ่ม จึงต้องอาศัยอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้คอยชี้แนะแนวทางอยู่ตลอดเวลาการพบกลุ่ม อีกประการหนึ่ง ยังมีนักศึกษาจำนวนหนึ่ง ไม่กล้าที่จะแสดงออกในกิจกรรมการพบกลุ่ม ดังนั้น อาจารย์ประจำกลุ่ม จึงต้องพยายามจ้กการพบกลุ่มให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุด ด้วยเหตุเหล่านี้ จึงมีผลทำให้อาจารย์ประจำกลุ่มประเมินตนเองสูงกว่า กลุ่มผู้บริหารและนักศึกษา

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่แตกต่างระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก

จากผลการวิจัย ปรากฏว่า ผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ประจำกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการวางแผนการพบกลุ่ม และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วนผู้บริหาร และนักศึกษา มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน และอาจารย์ประจำกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาทุกด้าน ยกเว้นด้านความสัมพันธ์กับชุมชน จากผลของความคิดเห็นที่แตกต่างระหว่าง 3 กลุ่มนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มานพ ภาณุทวีไลธรรม (2520 : 79) ใ้ค้ศึกษาสมรรถภาพครู ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครและนครพนม โดยใ้ค้ครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้บริหารการศึกษา ทอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถภาพครู 65 สมรรถภาพ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มนักเรียนมีความต้องการแตกต่างกับกลุ่มครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษาในสมรรถภาพการสอน สมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ และสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ นอกจากนั้น พรทิพย์ รัตนวิสาสนนท์ (2527 : 80) ใ้ค้วิจัยเรื่อง ท้ค้ณะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพครูช่างอุตสาหกรรมระดับปริญญาที่พึงประสงค์ พบว่า สมรรถภาพครูช่างอุตสาหกรรมระดับปริญญาตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

เมื่อพิจารณาคุณค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของสมรรถภาพแต่ละท่านพบว่า กลุ่มผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่มสูงกว่า กลุ่มของอาจารย์ประจำกลุ่ม ซึ่งตรงข้ามกับผลการวิจัยของ วอกท์ (Vogt, 1970 : 2781) ซึ่งสรุปงานวิจัยว่า "ครูประถมศึกษา และครูมัธยมศึกษาต่างประเมินค่าสมรรถภาพของตนสูงกว่า สมรรถภาพที่ถูกประเมินจากครูใหญ่" อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ประจำกลุ่มเองยังไม่แน่ชัด ในบทบาทของตนเองมากเท่ากับผู้บริหาร เพราะจากผลการวิจัย พบว่า อาจารย์ประจำกลุ่ม ยังไม่เคยผ่านการอบรมสัมมนาหรือประชุมชี้แจงในการมาเป็นอาจารย์ประจำกลุ่มเลย ถึงร้อยละ 61.70 ในขณะที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ได้เคยผ่านการอบรม สัมมนา และประชุมชี้แจงบ่อย ๆ ถึง ร้อยละ 95.70 เช่น ในปี พ.ศ. 2526 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้มีการประชุม ผู้บริหาร ที่ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก ทั้งแต่วันที่ 2 - 3 ธันวาคม 2526 ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (จดหมายข่าวกรมการศึกษานอกโรงเรียน 2527 : 8) นอกจากนั้นในปี พ.ศ. 2527 ยังได้มีการประชุมผู้บริหาร โรงเรียนที่ ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอกถึง 3 ครั้ง (จดหมายข่าว กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2527 : 22) ซึ่งเป็นการแสดงว่า กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ให้ความสำคัญในการประชุมชี้แจงแก่ผู้บริหาร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามระเบียบที่ใ้กว้างไว้ คั้งนั้น ผู้บริหารจึงมีความเข้าใจ และทราบถึงหลักวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ทั้งยังมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง จึงมีระดับความคิดเห็นมากกว่า อาจารย์ประจำกลุ่ม ซึ่งยังไม่ได้รับการประชุม ชี้แจง แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกได้ค้พอ และอีกประการหนึ่งรูปแบบการพบกลุ่มยังเป็นของใหม่อยู่สำหรับอาจารย์ประจำกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่ เพิ่งมาทำงานไ้รวมระยะเวลาเพียง 2 ปี เท่านั้น เพราะการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภท บุคคลภายนอก เพิ่งจะมีการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2526 (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 6 - 12) จึงเป็นสาเหตุอีกประการหนึ่ง ที่อาจารย์ประจำกลุ่มไม่ได้มีความคิดเห็นใน ระดับที่มากกว่าผู้บริหาร และจากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำกลุ่ม อย่างไม่เป็นทางการ พบว่า อาจารย์ประจำกลุ่มเอง ไม่ได้คาดหวังการปฏิบัติงานการพบกลุ่มมากนัก ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ปัญหาและอุปสรรคในค้านการพบกลุ่มค้านอื่น ๆ เช่น ปัญหาเรื่องเวลา สถานที่ งบประมาณ ที่ไ้รับน้อยเกินไป และความไม่เข้าใจในการพบกลุ่มของนักศึกษาบางคน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง และอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้ปฏิบัติกรพบกลุ่มด้วยตนเอง ตลอดจนเวลาในการร่วมกิจกรรมการพบกลุ่ม

จึงได้เห็นสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังกล่าวแล้ว มากกว่าผู้บริหาร จึงทำให้ค่าของระดับ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ประจำกลุ่ม น้อยกว่าผู้บริหาร ดังกล่าวแล้ว

เมื่อพิจารณาค่าของระดับความคิดเห็นจาก คะแนนเฉลี่ยในการทดสอบที่ละคู่
ปรากฏว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ประจำกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสม
รรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่ม ในระดับที่สูงกว่านักศึกษา ทุกด้าน ทั้งนี้
อาจจะเป็นเพราะทั้งผู้บริหาร และอาจารย์ประจำกลุ่มต่างก็มีภาระหน้าที่ ในการจัดการศึกษา
นอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก โดยตรงแล้ว ความรับผิดชอบสูงกว่านักศึกษา นอกจาก
นั้น ยังได้ผ่านการอบรมประชุมชี้แจงและผ่านการคัดเลือกให้เป็นอาจารย์ประจำกลุ่มมาแล้วด้วย
จากผลของการวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับผลของการวิจัยของ เบญจพร ไข่มุขศิลป์ (2526 :
145) ซึ่งได้กล่าวว่า คะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็คเสร์จ
ระดับที่ 3 - 4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้สอน ผู้บริหาร สูงกว่า
คะแนนเฉลี่ย ตามทัศนะของนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ ทุกด้าน ซึ่งเหตุผลที่นักศึกษา มีความคิดเห็นในระดับ
ที่ต่ำกว่าผู้บริหารและอาจารย์ประจำกลุ่ม ในลักษณะความคิดเห็นของนักศึกษานั้น คิดว่า ประสิทธิภาพ
เดิมของนักศึกษาจากการ เรียนในระบบ โรงเรียนเป็นสิ่งที่ทำให้นักศึกษาไม่ตั้งความหวังไว้นัก
ต่อสมรรถภาพของอาจารย์ประจำกลุ่ม และถ้าพิจารณาถึงเหตุผลในการ เข้ามาศึกษาในหลักสูตร
การศึกษานอก โรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกแล้ว ส่วนใหญ่นักศึกษามาศึกษาเพื่อต้องการ
ประกาศนียบัตร เพื่อไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อีกประการหนึ่ง นักศึกษา ส่วนใหญ่คิดว่าการ
อบรม สั่งสอนในค่านการพบกลุ่มบางวิธีก็สอดคล้องกันอยู่แล้ว ในการ เรียนการ สอนในภาคปกติ
จึงไม่จำเป็นต้องมีการพบกลุ่มมากนัก ซึ่งเหตุผลนี้อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักศึกษามีระดับความ
คิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ากลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ประจำกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ากลุ่ม
นักศึกษามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่มต่ำกว่าอีก
2 กลุ่ม ดังกล่าว ในเรื่องการพบกลุ่มแต่ระดับความคิดเห็นของนักศึกษายังมีอยู่ในระดับพอใช้ได้
ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นของนักศึกษายังมีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ให้อาจารย์ประจำกลุ่ม
ในค่านต่าง ๆ ทุก ๆ ด้าน

จากผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ สิ่งที่นำสังเกตคือ
กลุ่มผู้บริหาร และอาจารย์ประจำกลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกันในค่านการวางแผนการพบกลุ่ม
และความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งสองค่านนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์มาแล้วข้างต้น แต่พอจะสรุปเป็นหลัก

เหตุผล ใ้ว่าทั้งสองค่านี เป็นภาระหน้าที่ที่ค่อนข้างจะยังเป็นของใหม่อยู่สำหรับอาจารย์ประจำกลุ่ม ดังนั้นความคาดหวังในสมรรถภาพ 2 ค่านีจึงมีไม่สูงนัก เมื่อเปรียบเทียบกับค่าของระดับความคิดเห็นเฉลี่ย กับกลุ่มผู้บริหาร ส่วนค่านการแนะแนวและการแก้ปัญหา ค่านกระบวนการกลุ่ม และค่านการประเมินผล นั้น ไม่แตกต่างกัน เพราะหน้าที่เหล่านี้ ทั้ง 3 ค่าน อาจารย์ประจำกลุ่ม ใ้ทำหน้าที่เป็นปกติอยู่แล้วในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงทำให้ค่าระดับของความคิดเห็นไม่แตกต่างจากกลุ่มผู้บริหาร

ส่วนความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ระหว่างอาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษา นั้น เป็นที่น่าสนใจว่า ค่านความสัมพันธ์กับชุมชน นั้น ไม่แตกต่างกันในความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ประจำกลุ่ม อาจจะเป็นเพราะว่า ทั้ง 2 กลุ่มเห็นว่า อาจารย์ประจำกลุ่ม ไม่ควรมีสสมรรถภาพในค่านนี้มากนัก เพราะการพบกลุ่มส่วนใหญ่ก็ยังอยู่ในชั้นเรียน เพื่อกระบวนการกลุ่ม ในการอภิปรายปัญหาในชุมชนโดยสอดคล้อง ความสำนึกในการรับผิดชอบคือสังคมมากกว่า การที่อาจารย์ประจำกลุ่มจะเป็นผู้ลงมือ โดยเข้าไปสำรวจชุมชนเอง และการสอนเรื่องการออกไปสัมผัสชุมชน ยังห่างไกลอยู่มากในหลักสูตรการศึกษาระดับนี้ ประกอบกับสังคมในกรุงเทพมหานครไม่เอื้ออำนวย ให้อาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้นำนักศึกษาเข้าไปสำรวจชุมชน และประการสุดท้าย ทั้งอาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษา ต่างก็อยู่ในระบบโรงเรียนมาก่อน ดังนั้น ความคิด ความคาดหวัง ในค่านนี้ ไม่แตกต่างกันมากนัก

เมื่อใ้พิจารณา ผลสรุปความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ของอาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอกในกรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวมพบว่า ทุกค่าน ไม่มีค่านใ้ที่มีค่าของระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ใ้กว่าระดับปานกลาง และจากการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบว่าระดับความคิดเห็นในค่านที่แตกต่างกันนั้น ยังอยู่ในเกณฑ์ระดับเดียวกัน แสดงว่าแนวโน้มของความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา มีค่าของระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมาก เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์ประจำกลุ่มสูงกว่าระดับปานกลาง (3) ทุกค่าน โดยเฉพาะค่านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่า อาจารย์ประจำกลุ่ม ควรมีสสมรรถภาพในค่านนี้ มากที่สุด แต่ใ้พิจารณาในค่านที่ทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นตรงกัน ทั้งข้อที่มีค่าระดับความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ค่านการประเมินผล และจากการพิจารณาในภาพรวมกว้าง ๆ พอจะพิจารณาข้อสังเกตใ้ว่า ส่วนใหญ่เกือบทุกค่าน ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นด้วยในระดับความคิดเห็นแต่ละข้อ

ในระดั้มที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ถึงแม้ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นจะแตกต่างกันบ้างก็ตาม จึงไม่ใช่เป็นเรื่องที่จะหนักใจมากนัก สิ่งที่สำคัญจึงมีอยู่ว่า ถ้าทุกฝ่ายกว้างรู้ภารกิจของตนเอง ประสานการทำงานตามบทบาทที่มอบหมายแล้ว จึงทำให้จุดมุ่งหมายของการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอกโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร บรรลุถึงจุดมุ่งหมายทุกประการ

ขอ เสนอแนะ

1. ควรมีการจัดการประชุมชี้แจงและสัมมนา เรื่องบทบาทและสมรรถภาพของ อาจารย์ประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก แก่อาจารย์ประจำกลุ่มทุกคน เพราะจะทำให้ การดำเนินงานในการศึกษาประเภทนี้ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ควรมีการร่วมมือ ประสานงานระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมวิชาการ และกรมสามัญศึกษา ให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้สึกว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียน ประเภทบุคคล ภายนอก จะสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยความเข้าใจระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ที่ผ่านมา ผู้บริหาร เท่านั้นที่มีโอกาสมากกว่า กลุ่มอื่น ๆ ในการรับรู้ ประชุมชี้แจง กันนั้น จึงควรส่งเสริมสมรรถภาพของอาจารย์ประจำกลุ่มให้มากยิ่งขึ้น
3. ควรให้อาจารย์ประจำกลุ่ม พยายามปลุกฝัง แนวคิด และเห็นคุณค่า ในการเข้าพบ กลุ่มแก่นักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพราะจากข้อเสนอแนะ และสัมภาษณ์นั้น นักศึกษายังไม่ค่อยเห็น ความสำคัญของการพบกลุ่ม อยู่ในเกณฑ์ที่มากพอ
4. ควรมีการนิเทศ ทรวจเยี่ยม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มตามหน่วยจัด การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เพราะจากการสัมภาษณ์ อาจารย์ประจำกลุ่มในหลาย ๆ หน่วยจัด ต้องการการโค้ชชิ่งและกำลังใจ จากผู้บริหารในทุก ระดั้ม เช่น จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมวิชาการ และกรมสามัญศึกษา
5. ควรจะได้อีกศึกษา วิเคราะห์ บทบาทและหน้าที่หลักของอาจารย์ประจำกลุ่มให้แน่ชัด มากขึ้น เพราะจากหลักการของการพบกลุ่ม นั้น ยังเป็นภาพที่กว้าง และอาจารย์ประจำกลุ่มเอง ยังไม่ค่อยเข้าใจอย่างชัดเจนในสมรรถภาพของการทำงานด้านนี้ เท่าที่ควร

6. เพื่อให้แนวคิดและหลักของการพบกลุ่มที่ใช้อยู่ในปัจจุบันบรรลุผลมากยิ่งขึ้น ควรให้อาจารย์ประจำกลุ่มมีอัตราส่วนต่อนักศึกษาน้อยลงกว่าที่เป็นอยู่คือ 40 : 1 เพราะอัตราส่วนนักศึกษาในอัตราส่วน 20 : 1 ต่ออาจารย์ประจำกลุ่ม 1 คนค่อนข้างจะเหมาะสมกว่า และดูแลกิจกรรมการพบกลุ่มได้ทั่วถึงกว่าตามอัตราส่วนที่ใช้ในปัจจุบัน และในกรณีที่นักศึกษามีน้อย อัตราส่วนก็ตองน้อยลงด้วย หรือให้อาจารย์ประจำกลุ่มทุกคนได้หมุนเวียนกัน เพื่อได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนทัศนคติได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย